

léssel való ellátása feleannyiba sem kerül, mint egy közepes űrméretű ütegé, nem is beszélve a légvédelmi tüzérség költségeiről.

Honvédségünk eddig felállított hivatalaiban, intézeteiben, alakulataiban már megtaláljuk az újjáépítés harmadik évében egy korszerű kis hadsereg összes felmerülő problémájával foglalkozó szervet, egyes főbb fegyvernemet illetőleg már csapatot is, így kell, hogy ezzel a kérdéssel szintén behatóbban foglalkozzunk. Ha arra gondolunk, hogy a háborút megelőző utolsó három év, valamint a teljes háború tartama alatt a külföldi és honi szakirodalom mind többet és mindinkább erősebben foglalkozott ezzel a témával, — okvetlenül rádöbbenünk, hogy bár ezt a harceszközt intenzíven nem használták ebben a háborúban, azért számolnunk kell azzal a lehetőséggel, hogy megjelenhet a jövő fegyverei között. Ezenkívül, ha tekintetbe vesszük, hogy a gázhoz nemcsak a katonának, hanem a polgári lakosságnak is köze lehet, ezek mindegyikét alkalomadtán irányítani és támogatni kell, belátjuk, hogy a honvédség kebelén belül helyet kell adni, ha jelenleg még csak igen kis keretek között is, egy csak ezzel foglalkozó szervnek.

Hadseregünk feladata népünk védelme; védelmünk pedig csak akkor teljes, ha mindenre számítva, minden ellen felvértezzük magunkat.

Récsey Ottmár

UJ FEGYVER A REPÜLŐK HARCÁSZATI ALKALMAZÁSÁBAN

AZ elmúlt háborúban a repülők szerepe a földi csapatok közvetlen (harcászati) támogatásában elhalványodott a külvilág szeme előtt. A látványos és mindenki számára könnyen megfogható nagytömegű (a hadászati) repülőtámadások a figyelmet jobban lekötötték. Nem zárja ez ki, hogy a repülők harcászati alkalmazása ne lett volna éppen olyan fontos és jelentőségteljes, mint a hadászati. Égető problémája volt ez a repülőknek az elmúlt háború folyamán és az maradt most is, mert kellő harceszköz hiányában a repülők e téren nem tudtak kielégítő eredményt nyújtani. Vizsgáljuk meg miért nem.

A repülő harcászati támadás céljai az alábbi csoportokba foglalhatók:

Állandó jellegű célok (forgalmi gócpontok, műépítmények, erődítések, stb.) közvetlenül az arcvonal mögött.

Mozgócélok (utánpótlás, tartalékok, harcálláspontok stb.) az ellenséges arcvonal mögött.

A földi csapatok harcába közvetlen beavatkozás akár élő, akár holt célok ellen.

Az elmúlt háború alatt a repülők ezeket a feladatokat bombatámadással, vagy löfegyverekkel (géppuska, gépágyú) kényszerültek megoldani. Az eredmény nem volt kielégítő. Az említett célcsoportok hatásos támadása pontos találati valószínűséget és nagy hatást követelt az alkalmazott fegyvertől. A bombatámadásnál a hatás, amit a bomba és gyújtószerkezet nagysága, anyaga és mineműsége szab meg, kielégítő. De a találati valószínűség sem vízszintes vetéssel, sem zuhanóbombázással nem kielégítő. Nem is beszélve az utóbbinál fellépő technikai és nagy veszélyeztetettségi nehézségekről. A löfegyvereknél kielégítő a pontosság, de nem sikerült megoldani a kellő hatás biztosítását. A 20 mm-nél nagyobb kaliberű löfegyverek repülőgéphez való beépítése nagy műszaki nehézséget okoz a nagy súly, férőhely és hátralökő energia miatt. E téren nem is várhatunk jelentősebb fejlődést, legalább is a harcászati alkalmazásra szánt géptípusoknál.

Az említett nehézségek ellenére a repülőerőket az elmúlt háborúban harcászati vonatkozásban is jelentős mértékben alkalmazták, mert a szükség követelte. Sőt, egyes országok erre a célra külön géptípusokat alakítottak ki. Németeknél ilyen volt a Stuka, oroszoknál a Stormovik. Akár a német-lengyel háború eseményeit, akár az afrikai harcokat, akár a nyugati partraszállást vesszük, a repülőerők harcászati alkalmazása, bár hatásos fegyverrel, erre a célra nem rendelkeztek, döntően nyomott a mérleg serpenyőjén.

Méginkább számíthatunk az alkalmazás e fajtájával, ha a repülők részére a technika fejlődése olyan fegyvert biztosít, amellyel nagyobb találati valószínűség érhető el a bombánál és nagyobb hatás a löfegyvereknél anélkül, hogy az új fegyverrel végrehajtott támadás nagyobb veszélyeztetettséget jelentene.

Ez a fegyver már a háború végén kialakulóban volt. Jelenleg pedig végleges megoldást nyert a repülőgépről vetett rakéta alakjában. A rakétalövedék repülőgépről való alkalmazásának előnyei a bomba- és löfegyverekkel szemben:

a) *Nagyobb találati valószínűség a bombánál.*

A bombánál a pályát a gép sebessége és a nehézségi erő határozzák meg. Az így kapott pálya egy erősen hajlott parabola. Természetesen a pályát befolyásoló egyéb mellékkörülményeket (bombatípus, szél) itt nem vesszük figyelembe. A rakétalövedéknél a gépsebességen és nehézségi erőn kívül fellép a lövedék saját sebessége, amelyet a lövedéket hajtó lőporgázoktól nyer. Ezáltal egyenesebb és rövidebb idejű lesz a röppályája, ami a találati valószínűséget növeli. A rövidebb esési idő következtében a szélbehatás ideje is megrövidül, ami szintén kedvezően hat a találati valószínűségre. A célzás nem kíván különleges berendezést. A repülőgépvezető a gépnek rövid időre a célra való zuhanásával céloz és vet. Ekkor állandó zuhanási sebesség mellett egészen egyszerű segédeszközökkel csak a magasságát és a zuhanási szögét kell meghatározni.

b) *Könnyebb beépíthetőség a lőfegyvereknél.*

A lőfegyvereknél fellépő hátralökő erő miatt olyan súlyú és terjedelmű berendezés szükséges, amelynek repülő-műszaki megoldása a hatáskövetelle állandó ürméret növelése miatt hovatovább lehetetlen. Amellett úgy a mozgó, mint a merev lőfegyverek eléggé érzékeny műszaki megoldások, tele hibaforrásokkal. Ezzel szemben a rakétánál egy kis helyet foglaló, könnyű vezetősín szerkezet a gép szárnyán, vagy törzsén elhelyezve megoldja a kérdést. A rakéta vetőszerkezetben és a rakétában magában kevesebb a hibaforrás a repülőgépen alkalmazott lőfegyvereknél.

c) *Nagyobb hatás a lőfegyvereknél.*

A lőfegyvereknél a nagyobb hatás eléréséhez szükséges ürméret növelés elé a beépítési nehézségek korlátokat szabtak. A rakétánál a rakéta nagysága, súlya, anyaga majdnem tetszés szerint növelhető, illetve változtatható az elérendő hatás követelményei szerint.

A rakétalövedéket áthidaló megoldásként tekinthetjük a repülőgépről alkalmazott lőfegyverek nagyobb találati pontossága és a bombatámadás nagyobb hatása között. Nem tévedünk, ha a repülőerők jövőbeni harcászati alkalmazásánál, éppen ennek a harcászati feladatok megoldására a bombánál és lőfegyvereknél egyaránt alkalmasabb harceszköz birtokában nagyobb eredményt és a repülőerők fokozott harcászati igénybevételét várjuk. Bár a párisi békeszerződés-tiltó határozatai értelmében mi rakétafegyvereket nem használhatunk, a fejlődés menetét figyelemmel kell kísérnünk, hogy legalább a repülő kérdések fejlődésével elméleti vonalon lépést tarthassunk.

Horváth Barna